

Oskarshamns kommun
sbk@oskarshamn.se

Avgränsningssamråd för miljökonsekvensbeskrivning av vattentjänstplan för Oskarshamns kommun

Inledning

Vattentjänstplanen är tänkt som ett tematiskt tillägg till kommunens översiktsplan (2023-2030). I samrådsmaterialet ingår även en miljökonsekvensbeskrivning där bland annat planens effekter på miljökvalitetsnormerna för vatten analyseras.

Eftersom en strategisk miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska tas fram av Oskarshamns kommun för vattentjänstplan genomfördes ett avgränsningssamråd den 17 oktober 2024 mellan Oskarshamns kommun och Länsstyrelsen. Avgränsningssamrådets syfte är att miljökonsekvensbeskrivningen ska fokusera på den miljöpåverkan som är betydande.

Länsstyrelsens synpunkter

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen kan antas medföra. Begreppet miljöeffekter är brett och omfattar flera olika aspekter. Miljöeffekter omfattar olika typer av direkta och indirekta effekter på miljön och människors hälsa. Det innebär till exempel att kumulativa effekter på kort, medellång och lång sikt ingår. Alla miljöeffekter ska dock inte beskrivas, utan endast sådana som är betydande. Det innebär att innehållet på så vis kan begränsas så att arbetet inte blir onödigt omfattande och så att fördjupning av relevanta miljöaspekter kan prioriteras.

Kommunen har tagit fram ett förslag till avgränsning daterat 2025-01-28.

Länsstyrelsen ser positivt på Oskarshamns kommuns förslag till vattentjänstplan och att kommunen här tar ett samlat grepp kring frågor som rör vatten. Miljökonsekvensbeskrivningen verkar vara ett mycket gediget arbete som har potential att göra stor skillnad för kommande planering. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att föreslagna miljöeffekter är de mest betydande. Nedan rubriker är områden där Länsstyrelsen ser specifika behov av analys eller komplettering under fortsatt arbete.

Kommunalt ansvar

Kommunen redovisar verksamhetsområdena och planerad utbyggnad gällande spill- och dricksvatten på sida 32-72 i vattentjänstplanen. Kommunen kan även ha ansvar för dagvattenhantering enligt 6 § LAV. Det är bra om kommunen kompletterar med dessa uppgifter för respektive verksamhetsområde.

Allmänna vattentjänster

Vattentjänstplanen beskriver hur kommunen långsiktigt planerar att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster. En central del i denna planering är att fastställa verksamhetsområden.

Information om kommunens beslut om verksamhetsområden behöver finnas samlade hos kommunen på ett sådant sätt att alla intressenter enkelt kan ta del av dessa. Några kommuner har publicerat uppgifterna i en karttjänst. Redovisa hur Oskarshamns kommun har offentliggjort detta.

Länsstyrelsen är medveten om att delar av VA-anläggningen bör omfattas av sekretess och därmed inte kan publiceras offentligt. Verksamhetsområden på fastighetsnivå behöver dock kunna publiceras.

Förorenad mark och skyfall

Gällande förorenade områden saknas en tydlig beskrivning av spridning av föroreningar från förorenade områden via dagvatten och skyfall. Föroreningar finns oftast i en mark- och en vattenfas. Vissa föroreningar binder hårt till markpartiklar och fastläggs i mark men många föroreningar är helt eller delvis vattenlösliga varvid de löses upp och följer med olika vattenflöden. Mängden vatten som infiltrerar genom ett förorenat markområde är därför relevant för bedömning av spridning av föroreningar från samtliga områden, inte

enbart sådana markområden som använda för dagvattenanläggningar.

Vid skyfall och översvämningar finns även risk för ras och skred. Om sådana processer sker inom förorenade områden kan föroreningar som tidigare överlagrats av renare massor exponeras. Därtill kan det ske snabb spridning av föroreningar med dag- och skyfallsanalysen.

Vid planering av dagvattenhanteringen är det också viktigt att uppmärksamma kopplingen mellan infiltration av vatten i marken och förhöjda grundvatten- och porvattentryck som kan påverka släntstabiliteten i ett område.

Länsstyrelsen bedömer att vattentjänstplanen behöver kompletteras med en bedömning av eventuella risker för ras, skred och stranderosion. Bedömningen behöver motiveras så det går att avgöra vilka resonemang som ligger bakom bedömningarna. Även risker kopplat till bergras och blocknedfall behöver beskrivas. Dessa stabilitetsrisker kan ha en väsentlig betydelse för hur mark- och vattenområden ska användas samt för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

De flesta ledningsnät har ofta stort inläckage och det är inte ovanligt att det finns felkopplade tak- och dräneringsledningar anslutna till ledningsnätet för spillvatten. Dessa har ofta stor inverkan på flödet till reningsverket och är beroende av nederbörds mängden. Länsstyrelsen bedömer att skyfallsanalysen behöver också kompletteras med ovanstående risker.

Det är inte heller tydligt hur de identifierade riskområdena förhåller sig till allmänna VA-anläggningar och/eller samhällsviktig verksamhet. Kommunen behöver särskilt specificera, förtydliga och utveckla bedömningen för hur allmänna VA-anläggningar påverkas för att följa lagstiftningens krav enligt 6 b § LAV. Det vore positivt om bedömningen innehöll någon form av värdering eller prioritering av riskområdena, exempelvis genom att beskriva var konsekvenserna av ett skyfall blir störst.

Återvunnet vatten och slamhantering

Kommunen anger att de ska utreda möjligheterna gällande återvunnet vatten och slamhantering, en tidplan presenteras för detta i tabell 21. Utredningen kommer ske inom intervallet 2023-2030. Länsstyrelsen bedömer att det behöver motiveras varför det krävs så lång tid för att utreda möjligheterna.

Miljö kvalitetsnormer i vattentjänstplanen

Länsstyrelsen bedömer att kommunen gjort en heltäckande och bra genomgång av recipienter och recipientbedömningar.

Vattenförsörjningsplan

Det är positivt att kommunen håller på att ta fram en vattenförsörjningsplan. Hur ser det ut med nödvattenplan? Finns en sådan framtagen? Är den under framtagande? Ingår höjd beredskap? Det hade varit bra om detta framgick av vattentjänstplanen, även om själva innehållet i en nödvattenplan kan vara säkerhetskänsligt.

Det är också positivt att kommunen har vattendomar för alla kommunala dricksvattenuttag, liksom att vattenskyddsområde finns för alla kommunala täkter och att de ses över löpande. I de fall kommunen redan har beslutat om att revidering av skyddsområde och/eller skyddsföreskrifter är nödvändiga hade det varit önskvärt med en mer detaljerad tidplan för dessa revideringar.

Generellt sett skulle tidplanerna för beskrivna åtgärder i många fall kunna brytas ner i delmoment och preciseras mer ingående avseende tid än att det sker löpande. Länsstyrelsen efterlyser även en kolumn för vilken funktion/förvaltning inom kommunen som är ansvarig för genomförandet av respektive åtgärd.

Kulturmiljö

Fornlämningar, kyrkomiljöer och byggnadsminnen är enligt Kulturmiljölagen skyddade. Tillstånd för ingrepp i och vid dessa bör i god tid sökas hos Länsstyrelsen innan planerade åtgärder påbörjas.

Naturmiljö

Vid kommande åtgärder för VA-utbyggnad till exempel ledningsdragning, ska nödvändiga tillstånd sökas hos Länsstyrelsen och hänsyn tas till riksintressen, naturreservat, Natura 2000-områden o.d.

Riksintressen

Riksintressen enligt 3 kap. och 4 kap. Miljöbalken och planens eventuella påverkan på berörda riksintressen har redovisats och beaktats på ett tillfredsställande sätt.

Övrigt

Figur 14 som finns i dokumentet behöver förtydligas så det går att utläsa vilka objekt, tätorter eller bebyggelseområden som pekas ut. Det behöver även förtydligas vad numreringarna betyder.

Oskarshamns kommun har på ett systematiskt sätt beskrivit bedömningen för "sammanhållen bebyggelse" har gjorts. Bedömningen gjordes i beslut (SBN 2011-05-18 § 97). Då bedömningen gjordes för nästan 14 år sedan är det bra om kommunen inkluderar ett resonemang om det finns några nya områden som kan träffas av definitionen i vattentjänstplanen.

Länsstyrelsen uppskattar att vattentjänstplanen ska vara ett tematiskt tillägg till kommunens översiktsplan. Det blir dock viktigt för kommunen att inte dubbelarbeta de olika planerna så att det blir otydligt var olika frågor redovisas eller att de olika planerna inte integreras.

Länsstyrelsens yttrande begränsar inte länsstyrelsens möjligheter att framgent ställa krav enligt lag (SFS 2006:412) om allmänna vattentjänster, om uppgifter framkommer eller omständigheter uppstår som föranleder sådana krav.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Pär Hansson med planarkitekt Sayf Noel som föredragande. I den slutliga handläggningen har även Niklas Fredin och Nora Fredh, miljöenheten samt Frida Jönsson, vattenenheten medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.